

Ambasador Finske u poseti projektu

NJ.E. Kari Veijalainen, ambasador Republike Finske u Beogradu boravio je u poseti projektu „Podrška primeni kapitacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Srbiji“. Sastanku sa finskim ambasadorom Veijalainenom prisustvovali su dr Maja Vučković-Krčmar, program menadžer Delegacije Evropske komisije u Republici Srbiji, Timo Sorsa, direktor projekta, dr Brajan Poter, vođa projekta, dr Bojana Milošević, nacionalna koordinatorica projekta, prof. dr Vesna Bjegović-Mikanović sa Medicinskog fakulteta u Beogradu i ekspert na projektu kao i članovi projektnog tima.

Tom prilikom dr Poter upoznao je finskog ambasadora sa dosadašnjim aktivnostima i rezultatima projekta koji je počeo sa realizacijom u septembru 2008. U prezentaciji koju je održao, dr Poter je ukazao na značaj reforme finansiranja primarne zdravstvene zaštite i uvođenja kapitacije kao novog načina finansiranja i istakao njen značaj.

THL realizuje ovaj projekat koji finansira Evropska unija (EU) i dodali da je među prvim stručnjacima koji su bili angažovani na EU projektima u oblasti zdravstva u Srbiji posle 2000. godine bio i finški stručnjak za javno zdravlje.

Finskog ambasadora, koji je u ranijoj karijeri radio u finskom Ministarstvu za zdravstvo i socijalna pitanja, zanimalo je trenutno stanje u zdravstvenom sistemu Srbije kao i najavljena reforma finansiranja primarne zdravstvene zaštite.

Predstavnici projekta upoznali su finskog ambasadora da finska konsultantska kuća

U ovom broju

Ambasador Finske u poseti projektu

O kaptaciji
Piše: dr Brajan Poter

Obuka za finansijski menadžment u PZZ

U susret kapitaciji

Kapitacija u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Piše: Dr Brajan Poter

Rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ima tri glavna područja delovanja. To su prvi kontakt sa sistemom zdravstvene zaštite u praksi, menadžmentom hroničnih bolesti i preventivnom medicinom. Kao prvi korak ka kapitaciji kao sistemu zasnovanom na plaćanju lekara po glavi pacijenata, registracija pacijenata je osnova. Važno je da pacijent izabere lekara koji prihvata brigu o njemu. To je temelj odnosa koji se razvija između lekara i pacijenta sa ciljem da se postigne najbolja moguća zaštita. Klinička medicinska praksa, posebno na nivou primarne zdravstvene zaštite, je komplikovana ukoliko pacijent nema jasnu sliku o tome šta je problem i ukoliko postoje različiti ljudski faktori koji sprečavaju jasnu komunikaciju.

Kapitacija je sistem plaćanja u zdravstvenoj službi koji se zasniva na broju pacijenata o kojima brine svaki lekar. Kao što neki pacijenti, obično stariji, zahtevaju više brige, plaćanje po pacijentu se povećava ili smanjuje u odnosu na starost. Takođe, može se vršiti normiranje prema razuđenosti kao i prema morbiditetu ili standardizovanoj stopi mortaliteta (SMR). Koristeći standardne metodologije ovaj projekat je pripremio novu raspodelu sredstava u domovima zdravlja (DZ) u Srbiji. Fond zdravstvenog osiguranja (RZZO) razmatra ovaj predlog koji će koristiti kao indikator buduće raspodele sredstava. To je važno kako bi se obezbedila pravedna raspodela. Pored toga, EU je obezbedila hardver kako bi se iskoristiti paketi programa (softveri) koji su dostupni i akreditovani od strane Ministarstva zdravlja.

Novi aranžmani za primarnu zaštitu i

modernu medicinsku praksu zahtevaju visok nivo menadžerskih veština kako bi se postigli željeni rezultati i inkorporirale promene u skladu sa odlukom Vlade. Pored toga, promena finansiranja zahteva da domovi zdravlja budu efikasniji. Projekat je obezbedio jednodnevnu obuku o savremenim postupcima i praksama u menadžmentu kao i edukaciju uz praktične vežbe i rad sa mentorima. Drugi projekat koji finansira EU bavi se detaljnijim programima za menadžment uključujući Master edukaciju koja je u potpunosti u skladu sa Bolonjskom deklaracijom.

Očekuje se da sistem organizacije poboljša rezultate sistema zdravstvene zaštite u Srbiji. Postojeći sistem uglavnom je zasnovan na normativima kapaciteta i

normativima za kliničku praksu.

Ministarstvo zdravlja i RZZO sve više postaju zainteresovani za analize rezultata i poređenja sa drugim evropskim i neevropskim zemljama. Kada sistem u potpunosti postane operativan, tak tada efekti mogu da se identifikuju i posmatraju. Kao što je pokazalo iskustvo u većini zemalja koje primenjuju kapitaciju, uočen je rast određenih faktora

Dr Brajan Poter

bolesti kada se identifikuju potrebe stanovništva koje ranije nisu uzete u obzir. Jedan od velikih napredaka jeste i taj da moderna medicina može mnogo uspešnije lečiti karcinom kada se rano otkrije.

Primer bi bio rak grlića materice. Ovaj rak je uzrokovan virusom i danas postoji vakcina koja može sprečiti veliki broj ovih tumora. Postoji program vakcinisanja mladih devojaka u dobi od oko 13 godina kako bi se u potpunosti sprečilo dobijanje raka. Za starije žene je verovatno da su već zaražene, tako da je cilj otkrivanje promena na ćelijama putem PAPA testa gde se uzeti bris iz grlića materice posmatra pod mikroskopom. Na ovaj način vrlo rano možemo dijagnostikovati rak i lako ga lečiti bez potrebe za hirurškom intervencijom ili zračenjem.

Rano otkrivanje raka dojke imalo je dobre rezultate u mnogim zemljama što je postignuto edukacijom žena da obavljaju samopregled, a za starije žene pregled mamografom. U sistemu izabranog lekara, svaka žena imaće svog izabranog ginekologa koji će je ohrabriti i

podržati da obavi ove preglede.

Većina građana Srbije umreće od srčanog i moždanog udara. Glavni faktor u razvoju tih problema je visok krvni pritisak koji bez ikakvih simptoma oštećuje krvne sudove. U sistemu kapitacije svaki doktor će biti ohrabren da svim pacijentima o kojima brine meri krvni pritisak. To je velika prednost, jer ako otkrijemo visok krvni pritisak, onda ga možemo i lečiti a posledice značajno smanjiti ili potpuno ukloniti.

Veliki problem koji predstavlja pušenje, takođe se može rešiti ovim sistemom. Pušenje, takođe, oštećuje krvne sudove i pluća. Svi doktori mogu pomoći pacijentu da razmisli o prestanku pušenja i da učine sve što mogu kako bi mu pomogli. Isto važi i za pacijente koji pate od gojaznosti i slabe fizičke aktivnosti kojima lekar može pomoći u promeni ili čak i donošenju odluka o njihovom načinu života.

Ove prednosti su jasne građanima Srbije i mogu se i danas koristiti kao besplatne usluge. Važno je naglasiti da većina lekara podržava ovu medicinsku praksu, a kako sistem bude postajao složeniji, oni će to finansijski osetiti.

Novi sistem, koji će za pilot domove zdravlja početi od 1. novembra, biće baziran na četiri dela:

1. Registracija – broj pacijenata koji su se registrovali kod lekara
2. Efikasnost
3. Propisivanje recepata, poređenje svakog doktora sa nacionalnim prosekom
4. Preventivne aktivnosti

Podaci za svaki od ovih faktora sada su dostupni pa ih možemo porediti u odredjenim vremenskim periodima. Pored toga, kad se sistem uspostavi, više faktora

mogu da budu ocenjeni. Namera je da lekari i sestre koji ispunjavaju određene uslove mogu zaraditi više novca. Veliki broj lekara već nudi ove usluge svojim pacijentima, ali u sistemu kapitacije, preventivne usluge će biti stimulisane da bi se postavile kao prioritete. To će takođe ohrabriti tim (lekar-sestra) da budu u kontaktu sa svojim pacijentima, koji možda i ne dolaze u domove zdravlja često kao drugi. Medijske kampanje su važne kako bi se građani informisali o zdravlju i mogućnostima preventivnih aktivnosti. Za svaki dolar koji je uložen u tu vrstu usluga, rezultat je fantastičan jer je uložen u zdravlje svakog pacijenta koji je učestvovao u tim programima.

Na Balkanu su različite zemlje koristile kapitaciju kao sistem raspodele sredstava i sa pomešanim rezultatima. Često kapitačna formula zavisi od rada raznih grupa, a pored toga, postoji i faktor za svaku uslugu koja se plaća. U jednoj zemlji u regionu skoro je došlo do bankrota čitavog sistema. U mnogim zemljama problem je mešanja sistema plata prema broju pacijenata, i dodatnog plaćanje po broju usluga koje su pružene pacijentima.

Sistem koji je predložen u Srbiji mešavina je čiste kapitacije direktno domovima zdravlja na osnovu broja i starosti pacijenata i stimulacije za definisane, merljive i važne kliničke aktivnosti.

Sistem pripremljen za Srbiju obezbediće podatke koji su važni da bi se pratila unapređenja u zdravstvenom sistemu koja će dovesti do boljeg fokusiranja na aktivnosti koje su u osnovi PZZ. Teme kao što su upućivanja na sekundarni i tercijarni nivo zaštite, korišćenje dijagnostičkih usluga (npr. kontrola krvi i rentgen) već su pomenuti kao sledeća faza implementacije kapitacije.

Početak kapitacije je najtemeljnija promena u sistemu zdravstvene zaštite u Srbiji u poslednjih 50 godina. To je samo alat koji može biti upotrebljen da dovede do promene i poboljšanja u zdravstvenoj zaštiti za naše građane. Iako kapitacija nije kraj, nije čak ni početak kraja, ali je kraj početka.

Finansiranje primarne zdravstvene zaštite i bolja primena kapitacije

Seminari posvećeni upoznavanju menadžerskih timova iz primarne zdravstvene zaštite sa osnovama finansiranja zdravstvene zaštite i sistemom plaćanja pružalaca zdravstvenih usluga, održani su u Beogradu u okviru projektnih aktivnosti.

Na treninzima koji su održani 15. i 16. oktobra 2009. učestvovali su menadžment timovi iz domova zdravlja Ada, Novi Sad, Sombor, Sremska Mitrovica i Subotica i iz domova zdravlja Vračar, Zvezdara, Novi Beograd, Palilula, Savski Venac.

Pored opšteg sistema finansiranja, posebna pažnja na treninzima usmerena je na finansiranje primarne zdravstvene zaštite. Glavni fokus obuke bio je na mehanizmu plaćanja putem kapitacije ka i na odnosima između ovakvog načina plaćanja, funkcionisanja i izvršenja lekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti različitih zemalja.

Nakon završenog seminara, učesnici su osposobljeni da opišu (potencijalne i stvarne) efekte sistema plaćanja i finansijskih podsticaja za lekare tokom primene kapitacije u Srbiji i biće spremniji

za ovaj proces nakon analize konkretnih studija slučaja koje se odnose na predstojeće promene u njihovim ustanovama.

Predavači i instruktori na ovim treninzima bili su prof. dr Vesna Bjegović-Mikanović, profesor zdravstvenog menadžmenta sa Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, George Boulton, ekspert za finansiranje angažovan na projektu, Vukašin Radulović, izvršni direktor Zavoda za zdravstveno osiguranje Srbije i Vladan Ignjatović iz Zavoda za zdravstveno osiguranje Srbije.

U susret kapitaciji

Dr Brajan Poter, vođa projektnog tima, dr Bojana Milošević, nacionalna koordinatorka projekta i Vukašin Radulović, izvršni direktor Republičkog zavoda za

zdravstveno osiguranje (RZZO) održali su sastanak 19. oktobra 2009. sa gradskom sekretarkom za zdravstvo prof. dr Draganom Jovanović. Na sastanku koji je održan u Sekretarijatu za zdravstvo Beograda, izvršni direktor RZZO predstavio je novi način finansiranja primarne zdravstvene zaštite (PZZ) – kapitaciju koja bi trebalo da otpočne sa primenom od 1. januara naredne godine. Uz podršku projekta, kapitulacionu formulu pripremio je RZZO. Dr Poter istakao je značaj uvođenja kapitacije i ukazao na značaj koji će imati reforma finansiranja PZZ.

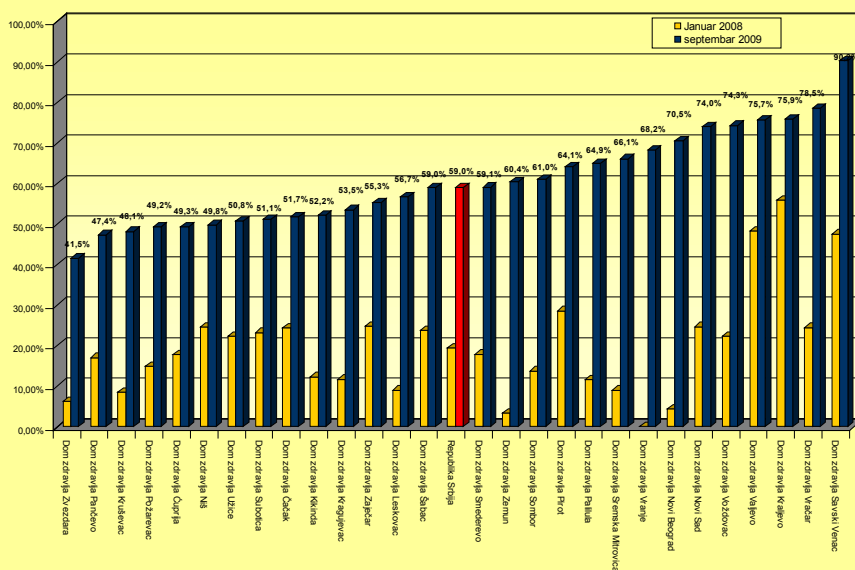
Prof. dr Jovanović istakla je da je Sekretarijat za zdravstvo Beograda počeo sa distribucijom zdravstvenih upitnika beogradskim domovima zdravlja pod nazivom „U susret kapitaciji”. Upitnik će se nalaziti u svakom zdravstvenom kartonu, a popunjavaće ga pacijenti uz pomoć medicinskih sestara. Upitnik se odnosi na brojna pitanja u vezi sa rizicima za oboljevanja od najčešćih hroničnih nezaraznih bolesti, na kardiovaskularne bolesti, odnosno povećan krvni pritisak i bolesti srca, hronični opstruktivni bronhitis i astmu, šećernu bolest i procenu rizika za najčešća maligna oboljenja – rak grlića materice, dojke i creva.

Podaci o broju registrovanih osiguranika septembar 2009. - izvor: RZZO

Pilot domovi zdravija	Broj stanovnika	Broj registrovanih osiguranika jan. 08	Registrovanih [%]	Broj osiguranika septembar 2009	Broj registrovanih osiguranika septembar 09	Registrovanih [%]
Dom zdravija Zvezdara	132.621	8.228	6,20%	133.856	55.585	41,53%
Dom zdravija Pančevo	127.162	21.688	17,06%	113.432	53.715	47,35%
Dom zdravija Kruševac	131.368	11.194	8,52%	116.033	55.851	48,13%
Dom zdravija Požarevac	117.476	17.494	14,89%	99.449	48.951	49,22%
Dom zdravija Čuprija	33.567	5.950	17,73%	28.859	14.234	49,32%
Dom zdravija Niš	250.518	61.440	24,53%	240.897	119.883	49,77%
Dom zdravija Užice	313.396	69.771	22,26%	277.197	140.754	50,78%
Dom zdravija Subotica	148.401	34.442	23,21%	133.481	68.266	51,14%
Dom zdravija Čačak	177.131	43.221	24,40%	160.492	83.038	51,74%
Dom zdravija Kikinda	67.002	8.231	12,28%	57.410	29.949	52,17%
Dom zdravija Kragujevac	175.802	20.518	11,67%	169.416	90.593	53,47%
Dom zdravija Zaječar	65.969	16.380	24,83%	57.347	31.710	55,29%
Dom zdravija Leskovac	156.252	14.065	9,00%	130.881	74.171	56,67%
Dom zdravija Šabac	122.893	29.235	23,79%	108.383	63.920	58,98%
Republika Srbija	7.489.162	1.452.604	19,40%	6.643.911	3.919.370	58,99%
Dom zdravija Smederevo	109.809	19.638	17,88%	100.886	59.620	59,10%
Dom zdravija Zemun	191.645	6.304	3,29%	170.399	102.905	60,39%
Dom zdravija Sombor	97.263	13.393	13,77%	83.427	50.876	60,98%
Dom zdravija Piroć	63.791	18.230	28,58%	55.888	35.809	64,07%
Dom zdravija Palić	155.902	18.169	11,65%	158.422	102.859	64,93%
Dom zdravija Sremska Mitrovica	85.902	7.753	9,03%	75.218	49.716	66,10%
Dom zdravija Vranje	93.660	0	0,00%	78.538	53.565	68,20%
Dom zdravija Novi Beograd	217.773	9.410	4,32%	193.282	136.243	70,49%
Dom zdravija Novi Sad	299.294	73.741	24,64%	311.640	230.501	73,96%
Dom zdravija Voždovac	151.768	33.764	22,25%	143.987	106.944	74,27%
Dom zdravija Valjevo	96.761	46.731	48,30%	84.023	63.565	75,65%
Dom zdravija Kraljevo	121.707	67.996	55,87%	111.270	84.414	75,86%
Dom zdravija Vračar	58.386	14.272	24,44%	55.115	43.263	78,50%
Dom zdravija Savski Venac	42.505	20.187	47,49%	39.494	35.625	90,20%
Ukupno Pilot DZ	3.805.724	711.445	18,69%	3.488.722	2.086.525	59,81%

Registracija pacijenata, januar 2008. - septembar 2009.

Kapitacija

Info 6

DOMOVI ZDRAVLJA UKLJUČENI U KAPITACIJU

Subotica Sombor
Kikinda Novi Sad
Sr. Mitrovica Pančevo
Šabac Valjevo
Smederevo Požarevac
Užice Čačak
Kraljevo Kragujevac
Kruševac Čuprija
Zaječar Niš
Pirot Leskovac
Vranje Vračar
Zemun Zvezdara
Voždovac Palilula
Savski Venac Novi Beograd

U najavi:

**Seminar o finansiranju primarne
zdravstvene zaštite biće održan u
Beogradu, 6. novembra 2009.**

KONTAKT

Podrška primeni kapitacije u primarnoj
zdravstvenoj zaštiti u Srbiji

Pasterova 2, 11129 Beograd, Srbija
P. Fah 55, pošta 102

Tel +381 11 2687 470
Fax +381 11 206 2068

e-mail: info@kapitacija.org
www.kapitacija.org

